

KAŠPÁREK A DALŠÍ

TÉMA KOTĚRA

ROZHOVOR S JAKUBEM ČERMÁKEM

FAUST

VÉSZTÖRÉNYSZÉK

FRANTIŠEK
GELLNER
(*1881, †1914)

POZDRAV RODNÉMU KRAJI

Den slunce je a vůně plný.
Oslněn kráčí krásou dne.
Obilím táhnou dlouhé vlny
po lánech půdy úrodné.

Můj rodný kraj! Chci v duši vtěsnat
požitek turistu a dost.
Vzpomínat hnusno. Dobře je snad,
že k srdci mému nepřirost.

Láskou jej nezdravím, leč smíchem. -
Mně vstříc po žluté silnici
jde měšťák s naduřelým břichem
se svojí tlustou samicí.

Dost možná: Zde se narodili
a žili v tupém štěstí svém.
Několik bytů zalidnili
života schopným potomstvem.

A až kdys naplní svá léta,
pak spát zde budou v pokoji
a ještě vděčně ten kout světa
svou vlastní mrchou pohnojí.

Hadrián

Šéfredaktorka: Lenka Dombrovská
Korektury: Dominik Melichar
Redakce: Veronika Boušová, Dominik Melichar,
Jan Motal, Veronika Švecová
Kontakt: lena.ds@seznam.cz

Grafický design: Přemysl Zajíček
Sazba: Čarokrásno kolektiv - Kristýna Marková,
Nikola Iljučoková, Barbora Tomová

Dětská stránka: Čarokrásno kolektiv,
Jana Nechvátalová a Lenka Dombrovská

Produkce: Barbora Kalinová
Tisk: Martin Sedláček

Pořadatelé festivalu
Klicperovo divadlo o.p.s.
Divadlo DRÁK a Mezinárodní institut figurálního
divadla o.p.s.
kontrapunkt, z. ú.

Generální partneři
Statutární město Hradec Králové
Calendarium Regina

Hlavní partneři
Ministerstvo kultury České republiky
Královéhradecký kraj
Státní fond kultury ČR

NEDELNÍ FESTIVÁLENÍ

TIP NA DNEŠNÍ DEN

MAĎARSKÁ KATYNKA Z HEILBRONNU

Heinrich von Kleist je nesnadný autor – jeho styl i myšlenky nezapadají plně do žádné ze škatulek literární historie. Není ani dost osvícenský, ani dost romantický. Spojuje velikášství s pokorou, řád s tajemstvím. Jeho postavy bloudí, i když jednají suverénně. Co se jeví být dokonale rozumné, řídí impulsy až z nitra lidské existence. I proto jistě stojí za to vidět, jak se s dramatikem popasoval mladý maďarský režisér Máté Hegymegi, jenž v budapeštském Studiu K Színház inscenoval *Katynku z Heilbronn*. U nás jde o hru málo známou – zajímavostí je, že hned třikrát se na českých jevištích objevila v roce 1992. Legendární je inscenace Evy Tálské z Husy na provázku z roku předešlého ve stylu lidového divadla. Od té doby jsme *Katynku* vidět prakticky nemohli. Hegymegi opouští rytyřské kulisy hry a nechává herce běhat, cvičit, podávat fyzický výkon. Kleistovské téma čistoty aktualizuje pro dobu výkonu a fyzické krásy a dodává jí feministický přesah. Bude zajímavé sledovat tuto mladistvou výpověď. Dnes již od 15.00 ve Studiu Beseda.

Jan Motal, redaktor Hadriána

JSI TADY OD MADAM BACH

Dánské divadlo Madam Bach se zaměřuje na poetické, vizuálně podmanivé a zvukově rozmanité inscenace pro děti. V komorním projektu *Jsi tady* vytváří pomocí nejrůznějších předmětů a loutek něžný a hravý svět, kde uvidíte moře i hvězdy, projedete se na kole i poplujete papírovou lodičkou. Je určen pro cestovatele od dvou let, což znamená, že se u něj dojde či zasní ne jeden dospělý. A právě tyto pocity okouzlení z hravosti zažívám na dětských představeních, které bývají na REGIONECH v Draku, moc ráda.

Lenka Dombrovská, šéfredaktorka Hadriána

ANKETA RITUÁL

Festivalový rituál Barbory Hodonické, ředitelky kulturní neziskovky Kontrapunkt:
„Rituálů mám nespočet. Festival je příležitost, koupit si motivačně – za odměnu – něco pěkného na sebe. Nevynechám týmovou koupačku v rybníce. Jedna opravdu velká party, palačinky, nohy smočené v kašně... A vlastně všechno to divadelní setkávání s přáteli je pro mě rituálem, který se každoročně opakuje na konci divadelní sezóny v našem krásném městě.“

Rituál festivalové návštěvnice Kamily:
„Rituál je určitě se s někým sejít a pak zkusit obejít co nejvíc scén a vidět co možná nejvíc představení. Nebo třeba jen tak sedět na trávě v Žižkáčích a nasávat festivalovou atmosféru takhle v zeleni... to je pak úplně jedno, co se zrovna kde děje.“

Rituál festivalové návštěvnice Natálie:
„Vegan jídlo, jinton, balený cigarety a underground kapely v pozadí. Nestíhání programu podle plánu, matláni třeptek na obličej přátel a koncerty v hudebním šapitó z první řady. Vstávání v cizím bytě, ale se známými lidmi. Prostě sraz svazu českých bohémů. Jsem zvědavá, jaký rituál mi přibude letos.“

ŽIVOT JE FÉR!

Jakub Čermák je spjat především se svým pražským souborem Depresivní děti touží po penězích, jeho režijní stopy už ale dávno, byť ne v takové míře, region hlavního města přesahují. Naposledy např. do jihlavského Horáckého divadla, s jehož souborem připravil adaptaci filmové klasiky Ingmara Bergmana Šepoty a výkřiky, které můžete vidět dnes od 19:00 na hlavní scéně Klicperova divadla.

Proč stále ještě na začátku 21. století inscenovat příběh ze století 19. a filmovou předlohu starou přesně 50 let?

Nepřemýšlel jsem nad atraktivitou ztvárnění smrti. Z filmů o rakovině se stal jakýsi zvláštní žánr, nebo možná symptom laciných seriálů, kdy autoři už netuší, jaký atraktivní zvrat přinést, a tak sáhnou po zákeřné chorobě. U Bergmana není žádná sentimentalita. Celoživotně hledám na jevišti silnou emoci, ale nesnáším sentiment nebo kýč. Musím se ale přiznat, že ve výběru hrála obrovskou roli nostalgie. Šepoty a výkřiky byly první film, který jsem od Bergmana viděl. A jako středoškolský student jsem jej miloval. Bylo vzrušující i nebezpečné ponořit se do bývalé lásky.

Dynamika filmu stojí na střihu, jež ve svých inscenacích, co aspoň mohu soudit, využíváte docela stabilně. Bylo na Šepotech a výkřicích ale něco, co se vloženo adaptaci vzpíralo?

Ani bych neřekl. Mám rád na jevišti scény, kdy se nemluví. A tím, že ani předloha není příliš konverzační, tak jsme měli příležitost stavět scény beze slov. Například celá sekvence sblížení sester. Pracuji se střihem situací, se střihem hereckých nálad, ale také třeba s kontinuálními scénami bez přerušení, které právě ve své nestandardní délce přinášejí něco navíc. To je jedna z pouček, co jsem si odnesl z hodin střihu na FAMU, co se stane, když ještě scénu neukončíme, ale necháme kameru běžet daleko dále.

Na FAMU jste studoval režii, skončil jste ale už bakalářským titulem a více se filmu až na pár výjimek zatím nevěnoval. Máte ještě nějaké filmové ambice?

Skončit bakalářským titulem, to je eufemismus, že mě nezvali do magistra. Strašlivě jsem tenkrát plakal, a ještě několik let se mi vracela noční můra s pedagogy z komise. Na druhou stranu se mi po FAMU podařilo nalézt zpátky sebedůvěru a snad i kreativitu, kterou tato škola ve mně spolehlivě na několik let udusala. Můj umělecký život je konec konců plný dlouhodobého odmítání, podle mého jsem se udržel na české kulturní scéně především urputností. Nevím, nakolik i talentem. Filmové ambice mám minimální. Divadlo mi přetavilo mozek a umím se lépe pohybovat na jevištích než ve studiích. Také jsem studoval před tolika lety, že už si přijdu jako dinosaur. Dnes se točí pravděpodobně úplně jinak. Z filmu bych byl nervózní. Ale občas o něčem nezávazně sním.

Jestli se nepletu, Šepoty a výkřiky jsou vaše první převedení nějakého filmového díla na jeviště. Znamená to ve vaší práci nějaký obrat?

Doufám, že to není obrat ve smyslu, že bych se nyní soustředil na filmové adaptace. To neplánuji, jakkoli se tomu úplně nebráním. Nicméně filmové inspirace jsou u mě přítomné dlouhodobě – například první inscenace ve Venuši ve Švehlovce bylo Loni v Marienbadu. Made in Czechoslovakia. Resnaisův film jsem nesmírně miloval. Také bych vám, Dominiku, rád připomněl inscenaci Ludwig o Ludvíkovi Bavorském, která silně čerpala z Viscontioho seriálu. Napsal jste o ní kdysi velmi krutou recenzi, která mi dokonce poškodila vlastní vztah k tomuto dílu. Je vidět, že inscenace ve vás nezanechala takovou stopu, vaše kritika ve mně ano. Ale už je to dávno a naučilo mě to nečíst recenze.

Je to už osm let, možná bych v současné době reagoval jinak...

Aby bylo jasno, jakkoli je to třeba pro mě bolestné, zcela respektuju vaše právo (nebo i povinnost) napsat cokoli, co si myslíte. Oba máme svou odpovědnost – já musím snést, že na představení může kdokoli reagovat jakýmkoli způsobem, vy musíte vydržet, že vám k němu dám zpětnou vazbu. Život je fér.

Se souborem Depresivní děti touží po penězích, s nímž ve Venuši sídlíte, připravujete většinu svých inscenací, nicméně občas vykračujete i do jiných scén, např. do jihlavského Horáckého divadla. Jak jste se vlastně v Jihlavě ocitl?

Horácké divadlo Jihlava mělo jako jediná kamenná scéna v České republice odvahu mě oslovit a dát mi příležitost. V době, kdy si o mě nikdo neopřel ani kolo, ukázal svoji odvahu tehdejší umělecký šéf

Michal Skočovský. Jsem mu za to nesmírně vděčný, stejně jako celému divadlu, a do Jihlavy se opravdu rád vracím. Že tuto scénu odvaha neopustila, je vidět i na volbě Šepotů a výkřiků. A myslím, že v naší další inscenaci, která je plánovaná na rok 2025, se také nebudeme držet zkrátka. Nesmírně se těším.

Odlisujete svůj režijní přístup k Depresivním dětem a k jiným souborům?

Můj přístup k hercům je stejný, ale mění se přístup k divákovi. Snažím se lépe vcítit do kůže někoho, kdo má jinou diváckou zkušenost, a pokouším se komunikovat s ním. Víím, že v Praze si můžu dovolit být divočejší, sexuálníjší, že tam můžu pracovat se specifickým humorem. V regionech se svých témat nevzdávám, ale dávám si větší pozor, abych ty linky opatrněji budoval. Nechci diváka přehlítit, ale chci jej posunout. Samozřejmě moje vnímání je hodně posunuté, často mám pocit, jak jsem se krotil či mírnil, a stejně dostanu zpětnou vazbu, že se pohybujeme daleko mimo komfortní zónu diváků. Ale vykročit z komfortní zóny chci všude, v Praze i v regionu. Na druhou stranu si dávám mimo hlavní město větší pozor na to, abych diváky nalákal a strhnul, aby mimo tuto komfortní zónu chtěl vyrazit společně se mnou a především herci.

Na závěr bych rád dodal, že Šepoty a výkřiky čeká nyní už docela krátký život. V Jihlavě se zpravidla nepřetahuje titul do dalšího roku, výjimkou jsou inscenace z malé scény, kde jsem začínal. Bude to asi poprvé, kdy derniéru opláču. Mám velkou radost, že se představí Šepoty hradeckému publiku, jakkoli mám zájezdy svých věcí v poslední době rád stále méně. Cítím nesmírnou lásku jak k výslednému tvaru, tak ke všem umělcům na jevišti.

Ptal se Dominik Melichar

JE ČESKÉ LOUTKÁŘSTVÍ OPRAVDU EXTRA?

Před více než šesti lety bylo české a slovenské loutkářství zapsáno na seznam Reprezentativního seznamu nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO. Trochu kuriózní může být, že k tomu došlo na konferenci v hlavním městě Etiopie Addis Abebě. Loutkové divadlo je ale více či méně přítomné téměř v každé zemi, v čem je tedy to „naše“ tak zvláštní, že si zaslouží nadnárodní památkovou ochranu?

Důvodů je hned několik. Prvním je bohatá historie a tradice, byť nejranější zmínky o loutkovém divadle v češtině nebo slovenštině jsou až z počátku 17. století. Už dříve se však na našem území pohybovaly kočovné soubory z ostatních zemí, které zde zanechávaly své stopy. Postupně se rodící repertoár procházel domestikačním procesem. Autorskými právy si tehdy nikdo moc hlavu nelámal, a když mělo něco úspěch třeba v němčině, záhy se objevila velmi podobná česká verze.

Na to navázaly významné osobnosti zdejšího loutkářství. Kdo by neznal rod Kopeckých, který se divadlu věnuje již osm generací? A kde by byla loutkářská tradice bez Spejbla a Hurvínka, postav, které před sto lety vytvořil Josef Skupa? V tomto výčtu samozřejmě nesmí chybět ani Jiří Trnka, který byl pro svou filmovou imaginaci přezdívaný Walt Disney Východu.

Přestože se loutkové divadlo hrálo i v jiných zemích, dokonce ještě dříve a déle, nejdůležitějším bodem, v čem je to české a slovenské loutkářství specialitou, je prostlost loutkového divadla s místní kulturou. A tu můžeme pozorovat dodnes. Jednak na ryze zvykové a domácí bázi – kolik lidí má nebo mělo doma loutkové divadelko, se kterým si od mala hráli? Návštěva loutkových divadel, poslouchání kazet nebo sledování

loutkových filmů a večerníků? Téměř povinná výbava občana našich končin. Lidová tradice má však i silnou oporu v institucích, a to hned v několika rovinách. Existuje velmi dobře strukturovaná amatérská základna s vlastním systémem soutěží, přehlídek a festivalů i odborným periodikem. Stejně tak lze nalézt celostátní síť loutkových divadel napříč všemi regiony, které se starají jak o udržování živého odkazu před domácími publikem, tak reprezentují svou domovinu v zahraničí v rámci mezinárodních festivalů. Třetím divadelním pilířem jsou pak nezávislá uskupení, která tak trochu po vzoru kočovných loutkářů vyrazí hrát všude možné.

Existují organizace podporující amatérské i profesionální loutkáře jako SAL nebo UNI-MA, časopis Loutkář vychází už více než 110 let. O sbírky loutek pečují hned několik loutkám věnovaných muzeí. A v neposlední řadě loutky nepřehlíží ani vysoké školství v obou zemích, které kromě odborného výzkumu také připravuje další generace tvůrců na loutkářskou profesi.

Proto si nenechte ujít dnešního Kašpárka a zbojníka, jehož vytvořili čeští a slovenští loutkáři z Divadla Drak a Slovenského bábkového divadla. Začíná se v 17.30 v Draku!

Veronika Švecová

ČERVENÉ ŠEPOTY A VÝKŘIKY

Zápisník režiséra Ingmara Bergmana. Srpen 1970: „Všechno je rudé.“ Za půl roku si zapíše: „Odpoledne, ticho.“ Obě poznámky se týkají přípravy filmu *Šepoty a výkřiky* (1972), jenž patří mezi ty nejvýznamnější v jeho tvorbě. A to nejen svým úspěchem, formou, ale i okolnostmi vzniku.

Bergmana v té době týrala snová vize, již se nemohl zbavit. „Čtyři bílé oblečené ženy v červeném pokoji.“ S obrazem bojoval – ale prohrál. Neprožíval tehdy nejlepší období svého života. Nedařilo se mu. V hluboké melancholii se uzavřel ve svém domě na ostrově Fårö a za dva měsíce napsal scénář. Pojmenoval jej podle ohlasu na jeden Mozartův kvartet, jež kritik označil za „šepoty a výkřiky“.

Shromáždil úspory, přesvědčil protagonistky, aby investovaly svůj plat, vypůjčil si peníze z filmového institutu (čímž si vysloužil pomluvy kolegů, že jim slavný režisér utrhuje od huby). Přípravoval se, že po Vánocích roku 1971 se bude muset uskrovnit. Budoucnost byla nejistá. Pro snímek ani nemohl nalézt amerického distributora; nakonec

pomohla menší společnost zaměřená na horory a soft porno. „Film nabízející útěchu. Kdyby se mi něco takového podařilo, byla by to obrovská úleva,“ zapsal si dříve. A pak mu zavolal jeho americký agent Paul Kohner (mimochodem – původem z Teplic): „Je to šílenství, Ingmare! Šílenství!“ Myslel tím nesmírný úspěch filmu, jenž režisérovi umožnil nejen vyhrabat se z melancholie, ale i postavit na nohy své filmové podnikání.

Čím *Šepoty a výkřiky* tak zasáhly? Tvůrčí svobodou, v níž se obrazy mezi snem a realitou spojují ve filmovou hudební skladbu? Výtvarnou kamerou spolupracující na výrazné užívání černé, bílé, ale především červené? Tématem smrti a pronásledování živých mrtvými? Anebo dráždivou a krutou živočišností sester Agnes, Marie, Karin a jejich služebné Anny? Pravděpodobně vším dohromady, protože ve snímku tyto složky do sebe skvěle zapadly. Tělo, žena a karmínová barva – to jsou hlavní motivy snímku. Umírající, nemohoucí Agnes, krásná koketa Marie, frigidní byrokratka Karin. Služebná Anna, jež se smrtelně nemocnou udržuje pečující, ale paraerotický vztah.

Americká kritička Pauline Kael film charakterizovala jako mistrovské dílo devatenáctého století ve formě století dvacátého. Proč? Vždyť protagonistky jako by vypadly z Freudova klinického deníku! Uvězněné ve svých tělech, osamělé a izolované ve světě neschopných, panovačných mužů. Dodnes dráždí otázka: je to kritika patriarchátu, anebo typický projev severského protestantismu?

Nejspíše oboje. Především ale příběh člověka jako „ponižené oběti vesmírného žertu, z něhož se nelze nikdy vymanit ani plně přijmout či pochopit jeho smysl,“ jak napsala filmová kritička Joan Mellen. Bergman používá ženy, které tolik okupovaly jeho mužskou fantazii, jako materiál ke klinické analýze lidského údělu – nemožnosti dosáhnout „milosti“, po níž umírající Agnes tak touží. „Všechno je rudé“ pro ty z nás, kteří stále ještě stávají v kosmické humoresce.

Divadelní zpracování Jakuba Čermáka můžete vidět dnes v 19.00 v Klicperově divadle.

Jan Motal

JÁDRO PUDLA

o Faustovi Johanna Wolfganga Goetheho

DUCH *Prouděním života, vichrem dění,
vzhůru a dolů a sem a tam
vlám a tkám
zrození – hroby –
věčný oceán,
ohnivé vání,
kolotání a proměňování.
Tak času jsem tkadlec, tak hrčí
můj stav,
a tkám – tkám božstva živoucí háv.*

FAUST *Ty, širým světem, jenž tkáš a vláš,
ty dělný duchu, jak spříznění jsme!*
DUCH *Duchu se rovnáš, jež chápat znáš,
ne mně!*

(Zmizí)

FAUST *(hroutí se na zemi) Tobě ne!
A komu?
Já, obraz božstva,
a ani tobě ne!*

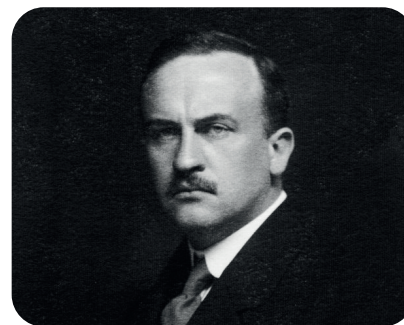
Jednou se k Faustovi na procházce připojí černý pudl, lísal se k němu a nešlo ho odehnat. Došel tedy s Faustem až k němu domů a uvelebil se u kamen. Tam se začal zvětšovat a proměňovat až do lidské podoby. Byl to ďábel, Mefistofeles. V ten moment Faust zvolal: „*Tak tohle bylo to jádro pudla?*“ A od té doby máme nové rčení.

Popisovat na tomto místě, o čem bezpochyby všem dobře známý Faust je, by asi bylo marnění času, papíru, leckoho by to možná i urazilo. Připomeňme si tedy jen základní fakta: Goetha středověká legenda o skutečném alchymistovi a učenci nevalné pověsti dr. Johannu Georgu Faustovi (asi 1480–1540) a jeho spojení s ďáblem vzrušovala už od mládí. V roce 1587 se v nárožním domě na Karlově náměstí, tehdy Dobyčím trhu, na místě pohanského obětiště a známém jako Mladotovský palác, ubytovává jiný alchymista – Edward Kelley. Faust je ale známější, a tak se domu začne říkat Faustův, ačkoliv tam nikdy nepobýval. Mezi svými třidvaceti a šestadvaceti lety zapsal Goethe první fragmenty, známé jako *Urfaust*. Ve stejné době psal také *Utrpení mladého Werthera*. V roce 1790 byl vytištěn tzv. Fragment prvního dílu, v roce 1806 byla dokončena jeho předběžná verze a v roce 1808 také vydána. Za dalších dvacet let text Goethe revidoval a připojil druhý díl, který se považuje za ještě méně jevištně hratelný než ten první. Necelý rok před svou smrtí v roce 1831 dílo konečně dokončuje a vydáno je, jak si autor přál, až po jeho smrti

v roce 1832. Sto let poté si s ďáblem začne zahrávat jiná velká osobnost světové literatury – ruský spisovatel Michail Bulgakov svého *Mistra a Markétku* sice nepíše šedesát let jako jeho romantický předchůdce, nicméně ani jeho dvanáct let není zanedbatelných, a navíc ta podobnost – oba dokončují svá díla téměř na smrtelné posteli. Jako by se faustovský duch stále nechtěl uložit k spánku.

Vůbec první divadelní hru na faustovské téma však nenapsal Goethe, ale anglický spisovatel a herec Christopher Marlowe už v roce 1604. Ale ani toto není úplně první doklad upsání duše ďáblu vlastní krvi. Tím jsou legendy spjaté s hledáním kamene mudrců, který měl král Šalamoun sebrat ďáblu při výstavbě chrámu. Ďábel si kámen od spícího krále vzal zase zpět, hodil ho do moře a od té doby se alchymisté upisují ďáblu krví, aby jim ho pomohl najít. Existuje samozřejmě celá řada dalších příběhů spjatých s krvavou signaturou, ďáblem, duší a dalšími proprietami, které Goethe *Faustem* proslavil jednoznačně nejvíce. Na ty je ale prostor v Hadriánu příliš malý, nezbyde vám tedy než se vydat na dvě loutková představení s faustovským motivem pracující, ať už přímo na Goethova *Fausta* v podání souboru Toymachine (dnes 15:00 v Divadelním šapitó), nebo později v 16:30 na *Mia nosí Pradu* Aničky a letadýlka na Radnici, inscenace spojuje Fausta s 4D tabletem, a udělat si o podpisování čehokoli vlastní názor.

Domínik Melichar

JAN KAREL ZDENKO KOTĚRA

(18. 12. 1871, Brno – 17. 4. 1923, Praha)
Architekt mezinárodního významu a vůdčí osobnost české moderní architektury zanechal výraznou stopu v mnoha městech. Pro Hradec Králové navrhl sedm projektů, z toho dva nebyly realizovány. Prvním byl Okresní dům (realizace 1903–1904), dnes je zde hotel. Poté budova Městského muzea (1909–1912) – stavba, která vstoupila do dějin světové architektury, dnes zde sídlí Muzeum východních Čech. Dalšími Kotěrovými návrhy byla Palmová zahrada (1910–1911), což je budova, která vznikla rozšířením hotelu Grand, a zábradlí, osvětlení a čtyři kiosky, které ozdobily nebo doplnily Pražský most přes Labe (1911–1912). Původně v nich byly toalety, strážnice, transformátor a jeden opravdu sloužil jako prodejna ovoce a květin. Jako poslední, po první světové válce, byl podle Kotěrova návrhu postaven takzvaný Obecní nebo Městský dům, který stojí na rohu u muzea na Eliščině nábřeží. Mezi další významná Kotěrova díla v Čechách patří například Máchova vila v Bechyni, Baťova vila ve Zlíně či budova právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Kotěra je označován za tvůrce, jenž je rozkročen mezi dobovou secesí a moderním funkcionalismem. Jeho rané stavby mají secesní charakter s ornamentálním, často folklórním dekorem, pozdější sledují účelnost, mají však vždy vysokou výtvarnou kvalitu s rysy vzornosti, až monumentality. Ve svých veřejných i bytových stavbách spojoval výtvarná umění (sochařství, malířství, design) s architekturou. Kotěra vynikal také jako kreslíř, grafik, akvarelista a uměleckoprůmyslový výtvarník, byl však také teoretikem, roku 1907 založil časopis pro moderní architekturu s názvem Styl.

Jako vlivný pedagog – od roku 1898 učil architekturu na Uměleckoprůmyslové škole v Praze, v roce 1910 začal působit jako profesor architektury na Akademii výtvarných umění v Praze – vychoval celou generaci špičkových architektů. „*Muž noblesní duše a světového rozhledu, leč ještě mnohem více: předurčený geniální tvůrce pozdější moderní architektury... Učil? Ne. Vychovával. Vychovával především moderního člověka. V tom tkví tajemství jeho školy a jeho životnosti, že byla spíše radostnou pracovním několika mladých lidí, v níž Kotěra udával tón, ne jako profesor, ale jako ideový vůdce mladé skupiny,*“ napsal architekt Jaromír Krejcar o svém učiteli Janu Kotěrovi.

Zkuste v Hradci Králové najít všechny Kotěrovy stavby a poté v Žižkovských sadech dětský koutek s názvem *Kotěrovo město na hraní* a s potomky vystavět velkolepé městské dílo. Přístupný je denně v čase 14.00–19. 00.

Lenka Dombrovská

S RITUÁLY OKOLO HRADCE

Ranní procházka naboso po mokré louce je pro nás, lidi uvyklé šlapat létem rozpálený asfalt měst, rituálem nadmíru osvěžujícím stejně jako ojedinelým. Dopřát si ho mohli účastníci dopolední interaktivně didaktické performance *K prameni* v Šimkových sádech. Projekt Jakuba Gottwalda diváky přiměje k zamyšlení nad našimi úteký k přírodnímu způsobu života, které hraničí s biománií a vytěžováním matky Země. Konfrontuje nás s historií severoamerických indiánů – etnik, která evropští kolonizátoři prakticky zlikvidovali, a k jejichž hodnotám se dnes opět upínáme. Charismatický náčelník budoval atmosféru nenápadně a důsledně jako pavoučí síť ve spirálovitém vzorci. S vědomím, že jsem chtěla jen nahlédnout před odchodem na sérii klicperovských inscenací, jsem se v indiánském tábořišti záhy cítila nepatřičně. Mezi típy, kam zmizely skupinky diváků naslouchat krvavé historii i pohádkovým příběhům, jsem chvíli bloudila jako vlk samotář. Moje provinění proti pravidlům hry sdílela stávkující GPSka, která mě poslala zpět do civilizace opačným směrem.

Zážitek z bezplatné bylinné masáže chodidel mě však provázel ještě během představení *Prašiny*. Moderní inscenace pro děti o genderové smíšené trojici kamarádů je akční thriller s foglarovským podtextem a odkazy k zažitým filmovým typům z Harryho Pottera či Pána prstenů, které malým divákům poskytují rychlou orientaci ve svižném dějovém vývoji, dynamizovaném hudbou Ivana Achera. Na variabilní scéně se pracuje s komiksovým střihem až na holografické úrovni a podle reakcí z publika vznikl generační obraz současného světa tak, jak jej vnímá sama cílová skupina. Světa nejednoznačných hrdinů, který vzdor naivním představám rodičů není bezpečný a ve

kterém Greta Thunbergové čelí politicko-podnikatelským mafiím, byť v tomto případě jsou gangsteři zkarikováni jako ve filmu *Sám doma*. Není lepšího vysvědčení než děti vstávající ve vypjatých momentech ze sedadel.

Po sympatické týnedžerovském happyendu jsem poobědvala u Zmrzlinového boha na Malém náměstí dva kopečky makové a rituálně drtila poloměkká zrníčka mezi zuby.

Čekala mě další divadelní adaptace ve Studiu Beseda, tentokrát protinacistický román Hermanna Brocha *Očarování* vhodný pro starší mládež i dospělé. Režisér Ondřej Štefaňák ho zpracoval a nastudoval se sobě vlastním citem pro rituální estetiku a mytologický archetyp. Rustikální obraz soupeřících horských vísek ve výrazně herecké inscenaci transformoval na úroveň chemiko-fyzikálního vzorce, kde se přirozenost střetává s různými technikami manipulace včetně té, založené na proklamaci radikálního názoru jako jediné pravdy. Publikum je bráno do hry, aniž by bylo reflektováno, a pro alibisty platí, že mlčení je souhlas. Bylo zajímavé pozorovat, jak funguje psychologie nevědomého souhlasu a do jaké pozice vás posouvají jednotlivé ukázky politicko-marketingových praktik, aniž byste se sami jakkoli angažovali. Nahlížet změny pozice mi pomáhala nelítostná bohorovnost báby bylinkářky z původního tragicko-poetického příběhu, který si ve své podstatě nezadá s máchovským romantismem.

Po konfrontacích s realitou jsem si dopřála chvíli bezstarostného oddychu v *Draku* na vyprodaném představení *To je anděl*. I tady se jemně modernizovalo směrem k filmové poetice. Holohlavý anděl v bílém overalu s gumovými křídly připomínal mimozemšťana spadlého z měsíce, ale

o to přirozeněji působila jeho až čertovsky zlomyslná hravost. Komiku postavenou na odvážné klaunské akrobacii ocenili více dospělí, dětem konvenovala akrobacie s židlemi. Nijak přitom nevdalo, že nápad s polidšřovanou nebeskou bytostí, viděnou pouze dětským okem, není nijak originální. Kam se příběh vyvíjel, nevím, protože jsem sál *Draku* po boji s modrým závěsem u dveří opustila předčasně, abych stihla večerní činoherní vrchol dne.

Vyprodané představení *Tělo tajné agentky* svědčí o popularitě autora a režiséra Tomáše Dianišky mezi hradeckým festivalovým obecnstvem. Odbojářskou tematiku ze druhé světové zpracoval už několikrát, a snad proto k ní tentokrát přistoupil popověji. Regionální pamětnický příběh odbojáčky Hany Krupkové, zapletené do pomoci parašutistům ze Silver A a záchrany ilegální vyslačky Libuše, je vyložen se satirickými úšklebky, v nichž se spojují dva totalitní režimy našich moderních dějin v jediné, zde karikované zlo. To vyvažuje především herectví představitelky hlavní hrdinky Natálie Holíkové, schopné ukočirovat korektní a adekvátní rozměr navzdory režijním výstřelkům. Opět platí, že jakkoli kontroverzní zpracování polozapomenutého příběhu je vždy důležitější než žádné zpracování. Ostatně nasazení vlastního těla jako prostředku pro záchranu je vzhledem k okolnostem tragikomické.

A zatímco z Letní scény duní provokativní produkce královéhradecké skupiny Malone, spěchám zpět do Šimkových sadů, zpět *K prameni*, nasát atmosféru nočního setkání kolem ohně. Třeba dojde i na nějaký ten šamanský rituál, a i kdyby ne, pohled do plamenů a tanec kolem ohně jsou zážitky samy o sobě dostatečně mystické.

Veronika Boušová

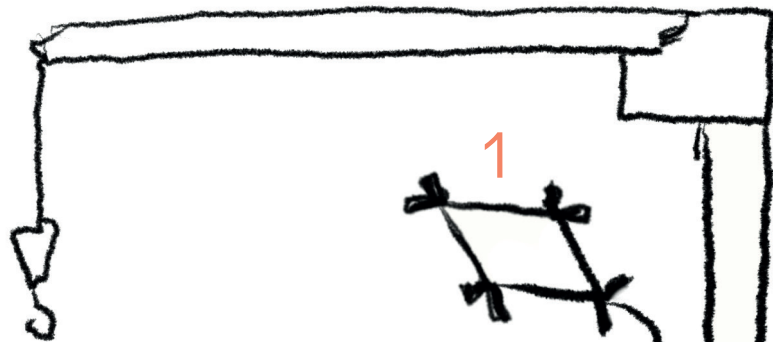

KOTĚRŮV STAVEBNÍ PROJEKT

Milá stavitelko, milý staviteli, našel se nedokončený projekt architekta Kotěry. Pomoz nám budovu dokončit!

Nakresli, jak by mohlo vypadat třeba tvoje _____ snů!

Podívej se na jednotlivé obrázky před stavbou. Co vidíš? Zapiš první písmena názvů předmětu nebo bytostí ve správném pořadí a rozluštíš tajenku.

Jan Kotěra byl slavný český architekt žijící na přelomu 19. a 20. století. A víš čím byl nejpozoruhodnější? Nenavrhoval jen budovy, ale také se staral o to, jak budou vypadat uvnitř! Vytvářel nábytek, osvětlení, a dokonce i hračky. Jeho nejznámější práce v Hradci Králové je Muzeum východních Čech!

25/6/2023

NEDELE

REGIONY

MEZINÁRODNÍ DIVADELNÍ FESTIVAL HRADEC KRÁLOVÉ

celý den	Žižkovy sady	Bonusová stanice Nextbike	Nextbike	English friendly	věkově neomezeno / no age limit	dopravný program / accompanying program	zdarma / free admission
04.50—05.20	Divadelní šapitó	Good Gardens	Teraza Slon	English friendly	15+	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
09.00—16.00	Infocentrum Hradec Králové	Výstava – Atmosféra divadelního festivalu	Centrum uměleckých aktivit a Volné sdružení východočeských fotografů	English friendly	věkově neomezeno / no age limit	dopravný program / accompanying program	zdarma / free admission
09.30—10.10	Studio Divadla Drak	Du Er Her / Jsi tady	Theatre Madam Bach	English friendly	3–6	divadlo / theatre	150 Kč
10.00—14.00	Plenér před Divadlem Drak	Dřevěná dílna Bairy Hubené K Prameni	Bára Hubená	nonverbální / nonverbal	12+	dílna / workshop	50–200 Kč příspěvek na materiál
10.30—11.00	Plenér před Divadlem Drak	Oživlý kabinet	Katanari	nonverbální / nonverbal	rodinné / family friendly	divadlo / theatre	100 / 200 Kč
11.00—19.00	Plenér před Divadlem Drak	Kolotoč Fezbáře Matěje	Řezbář Matěj	rodinné / family friendly	rodinné / family friendly	dopravný program / accompanying program	dobrovolné / voluntary admission
11.30—12.10	Studio Divadla Drak	Du Er Her / Jsi tady	Theatre Madam Bach	English friendly	3–6	divadlo / theatre	150 Kč
14.00—19.00	Akreditací centrum	Výstava – Kotěra v Salonu republiky	Lukáš Bezvoda a kolektiv	English friendly	věkově neomezeno / no age limit	dopravný program / accompanying program	zdarma / free admission
14.00—19.00	Žižkovy sady	Kotěrovo město	Ilona Mach a Dominika Cyprová	nonverbální / nonverbal	věkově neomezeno / no age limit	dopravný program / accompanying program	zdarma / free admission
14.00—18.00	Open Air stan	Vývarný market	Open Pocket	English friendly		dopravný program / accompanying program	zdarma / free admission
14.30—15.10	Plenér před Divadlem Drak	O Jankovi a jeho vydělicích	Studio DAMUZA		4+	divadlo / theatre	100 Kč
15.00—16.50	Studio Beseda	Heilbronn Katka (Katynka z Heilbronnu)	Studio K Sínház		12+	divadlo / theatre	250 Kč
15.00—15.50	Divadelní šapitó	Faust	Divadlo Toymachine		6+	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
15.00—19.30	Žižkovy sady	Aktivky pro děti a rodiče	Salinger	English friendly	rodinné / family friendly	dopravný program / accompanying program	zdarma / free admission
15.30—16.10	Letní scéna Klíperova divadla	O dvanácti měsících	Ivana Bilková			divadlo / theatre	zdarma / free admission
15.30—16.00	Plenér před Divadlem Drak	Oživlý kabinet	Katanari	nonverbální / nonverbal		divadlo / theatre	120 Kč
16.00—16.30	Open Air stan	THE LAST HOPE	THE LAST HOPE		6+	hudba / music	dobrovolné / voluntary admission
16.00—17.00	Šapitó Žižka	Poetická show	BLZONI		6+	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
16.00—16.50	Střežový stan před Divadlem Drak	Čert tě verni	LokVar		5+	divadlo / theatre	100 Kč
16.00—17.30	Open Air stan	Pohádková říše snů čar a kouzel Vily Elišky	Vila Eliška	English friendly	věkově neomezeno / no age limit	dílna / workshop	dobrovolné / voluntary admission
16.30—17.20	Radnice	Mia nosí Pradu	Anička letadýlko		6+	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
17.00—18.30	Šapitó před Divadlem Drak	Základní cirkušáctví	Lektorské oddělení Divadla Drak		rodinné / family friendly	dílna / workshop	dobrovolné / voluntary admission
17.00—18.00	Muzeum vychoňních Čech	Improhádka	Paletáci		věkově neomezeno / no age limit	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
17.30—18.40	Hlavní scéna Divadla Drak	Zapsaný spolek českých a slovenských loutkářů uvádí: Kašpárek a zbojník	Divadlo Drak a Bratislavské babkové divadlo	English friendly	9+	divadlo / theatre	200 Kč
17.30—17.50	Rytířský sál	Nikdy naráz netrápi tě mráz a oblak komárů	Hana Voříšková		15+	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
18.00—18.30	Plenér před Divadlem Drak	Oživlý kabinet	Katanari	nonverbální / nonverbal	rodinné / family friendly	divadlo / theatre	120 Kč
18.00—19.00	Open Air stan	Noon Moon	Noon Moon			divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
18.45—19.25	Divadlo Drak	Kitchen Table – Zapsaný spolek českých a slovenských loutkářů uvádí: Kašpárek a zbojník	Lektorské oddělení Divadla Drak		věkově neomezeno / no age limit	dopravný program / accompanying program	zdarma / free admission
19.00—20.00	Šapitó Žižka	O nás dvou	Barni – Improvizční divadlo		věkově neomezeno / no age limit	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
19.00—20.45	Hlavní scéna Klíperova divadla	Šepoty a vyřtky	Horácké divadlo Jihlava		15+	divadlo / theatre	310 / 330 / 350 Kč
20.00—21.00	Divadelní šapitó	Šelkspír z voleje	České národní improvizční divadlo		15+	divadlo / theatre	180 Kč
20.00—21.30	Šimkovy sady	K Prameni	Jakub Gottwald a kolektiv		12+	divadlo / theatre	100 / 200 Kč
20.30—22.00	Radnice	Povídky z Vídeňského lesa	Sbojku v zádech		15+	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
20.45—22.15	Letní scéna Klíperova divadla	Band-A-Ska	Band-A-Ska			hudba / music	zdarma / free admission
21.00—22.00	Studio Divadla Drak	EXIT	Fekete Seretlek & Studio Damuza	English friendly	12+	divadlo / theatre	300 Kč
21.00—21.20	Jižní terasa	Školní vylet	Václav Bartoš		věkově neomezeno / no age limit	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
21.30—22.10	Hudební šapitó	Marjari	Marjari			hudba / music	dobrovolné / voluntary admission
22.00—23.30	Šapitó před Divadlem Drak	Už jsme doma	Už jsme doma			hudba / music	dobrovolné / voluntary admission
22.15—23.15	Městská hudební síň	Odkaz	Spielraum Kolektiv		15+, 18+	hudba / music	dobrovolné / voluntary admission
22.30—23.30	Hudební šapitó	Tribe-J	Tribe-J			hudba / music	dobrovolné / voluntary admission

FESTIVALREGIONY.CZ

23/6—30/6/2023

#28

Facebook
Regiony Mezinárodní divadelní festival Hradec KrálovéInstagram
@festivalregionyYouTube
Regiony Mezinárodní divadelní festival